

LATENTNÝ BRONCHOSPAZMUS A BRONCHIÁLNA HYPERREAKTIVITA**Legáth, E., Labus, J.†, Perečinský S., Varga M.****Klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie LF UPJŠ a FN LP, Košice**

Definícia bronchiálnej astmy v pokojovom štádiu pri intermitentnej forme spočíva v prítomnosti bronchiálnej hyperreaktivity (hyperresponzivity), spojenej s eozinofilným zápalom dýchacích ciest. Táto hyperreaktivita sa prejavuje bronchospazmom, spôsobenom vyvolávačmi z oblasti fyzikálnych a chemických látok, pôsobiacich na dýchací systém a na organizmus.

Dôkaz tohoto stavu aj v pokojovom štádiu astmy poskytuje bronchoprovokačný test. Jeho realizácia i interpretácia sú dnes ustálené podľa širokého konsenzu európskych i amerických odborných lekárskejších spoločností. Bronchoprovokačný test spočíva v inhalačnom podávaní zvyšujúcich sa koncentrácií v „double dose“ histamínu alebo metacholínu, s predpokladom ich sedimentácie a kumulačných dávok s pozitívou poklesu FEV₁ pod 20% východzej hodnoty.

Prezentovaná štúdia zahŕňa pacientov, ktorí boli hospitalizovaní na klinike za účelom diferenciálnej diagnostiky bronchiálnej astmy profesionálnej aj neprofesionálnej etiológie. Celkovo bolo realizovaných 770 nešpecifických bronchoprovokačných testov histamínom a metacholínom. Test bol považovaný za pozitívny, ak nastal pokles FEV₁ o 20% bazálnej hodnoty. Z vyššie uvedenej skupiny sme potom sledovali súbor 46 pacientov (16 mužov a 30 žien vo veku 18-68 rokov, priemer 39,4 rokov), u ktorých nedošlo k poklesu FEV₁ o 20% bazálnej hodnoty, ale po podaní inhalačného beta-2-mimetika došlo k vzostupu FEV₁ o $\geq 20\%$ oproti hodnote FEV₁ nameranej po najvyššej koncentrácii histamínu resp. metacholínu.

Realizáciou bronchoprovokačného testu sme získali okrem jednoznačných diagnostických podkladov s typickým pozitívnym a negatívnym výsledkom aj krivky, ktoré pri podrobnejšom skúmaní majú aj niektoré iné znaky, spoločné pre túto skupinu. Ide o negatívny výsledok bronchoprovokačného testu podľa medzinárodných kritérií, kedy krivka hodnôt FEV₁ neklesla pod 20% ani pri najvyšších kumulatívnych dávkach a koncentráciách histamínu alebo metacholínu, vykazuje však sústavný mierny pokles posledných bodov pri najvyšších koncentráciách a po ukončení uvedených látok po podaní beta - sympatikomimetík došlo nielen k návratu hodnoty FEV₁ na východziu 100% hodnotu, ale k značnému prevýšeniu, čím počet pozitívnych pacientov s bronchiálnou hyperreaktivitou stúpol z 24,8% na 30,8%.

Signifikantný bronchodilatačný efekt beta-2-mimetika dokazuje napriek negativite bronchoprovokačného testu prítomnosť bronchiálnej reaktivity verifikujúcej diagnózu bronchiálnej astmy. Túto skutočnosť potvrdil aj bronchoskopický nález a biopsia sliznice bronchov s eozinofilnou infiltráciou.

Autori za dôvod tohto javu považujú už existujúcu latentnú hyperreaktivitu, v dôsledku ktorej bronchy nedokážu viac reagovať na ďalší bronchokonstrikčný podnet.